

211. ศึกษาสาเหตุและเทคโนโลยีการจัดการโรครากเน่า และโคนเน่าของส้มโอ

Study on the Causal Organism and Technology for Control Root Rot and Foot Rot of Pummelo

สุพัตรา อินทวิมลศรี

บทคัดย่อ

โรคโคนเน่าของส้มโอพบระบาดที่ อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม อ.เมือง จ.ชัยนาท อ.เขาสมิง จ.ตราด และโรครากเน่าที่ จ.กำแพงเพชร เก็บตัวอย่างพืชเป็นโรคโคนเน่าและรากเน่านำมาแยกเชื้อในอาหารเลี้ยงเชื้อ RNV โดยวิธี Tissue Transplanting จำแนกเชื้อราสาเหตุโรคพบว่าเป็นเชื้อรา *Phytophthora parasitica* และได้พิสูจน์โรคโดยการทำแผลที่โคนต้นในช่วงฝนตกทำให้เกิดแผลเน่าได้ การทดสอบประสิทธิภาพสารป้องกันกำจัดเชื้อรา 20 ชนิดในการยับยั้งการเจริญของเส้นใยเชื้อรา *P. parasitica* ในห้องปฏิบัติการพบว่าเมทาแลคซิล 25 %WP, อินเวนโต 66.8%WP, คาลิกซิน 75 %EC, ซีเทน-อี 12.5 %EC, แมนโคเซ็บ 80 %WP, ดาโคนิล 75 %WP, เทอราโซล 24 %EC สามารถยับยั้งการเจริญของเชื้อราได้ดี การควบคุมโรคในสภาพไร่ทดลองที่สวนเกษตรกร อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม โดยใช้สารป้องกันกำจัดเชื้อรา เมทาแลคซิล 25 %WP, ฟอสเอทิล อลูมินัม 80 %WP, อินเวนโต 66.8 %WP, เทอราโซล 24 %EC โดยการทาแผลที่โคนต้นหลังตากแผลเน่าออก ทาอย่างน้อย 2 ครั้ง และควิโปรฟอส 40 % ฉีดเข้าลำต้นในเวลา 45 วัน แผลจะแห้งและเริ่มสร้างเนื้อไม้ (Callus) ทดแทนได้ ต้นที่เคยเป็นโรคอาจมีการลุกลามของโรคโรครากเน่าในต้นเดิมและต้นใกล้เคียงจึงใช้สารทาโคนต้นซ้ำอีกครั้งจนแผลแห้งและสร้างเนื้อไม้ทดแทนได้

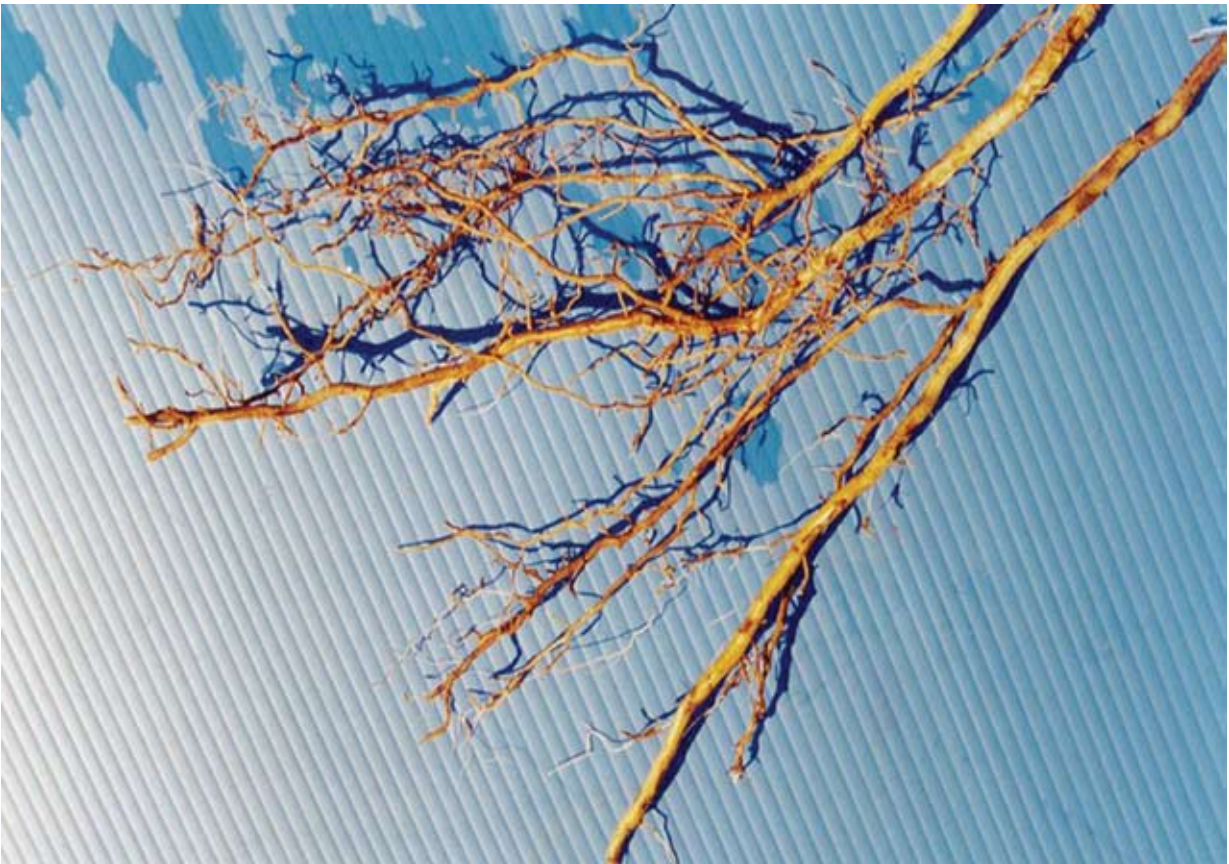
การควบคุมโรครากเน่าในสภาพไร่ ทดลองที่สวนเกษตร ต.ท่าชัย อ.เมือง จ.ชัยนาท ใช้สารเมทาแลคซิล 25%WP, เทอราโซล 24 %EC, อีทาบอกแซม รดดินรอบทรงพุ่มรัศมี 2 เมตร จำนวน 2 ครั้ง และใส่เชื้อราไตรโคเดอร์มาในรูปเชื้อสดในครั้งที่ 3 สามารถลดปริมาณเชื้อราสาเหตุโรคในดินได้

การนำไปใช้ประโยชน์

โรคโคนเน่ารากเน่าส้มโอเกิดเชื้อรา *P. parasitica* การใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืช ทั้ง 4 ชนิดดังกล่าวสามารถควบคุมโรคโคนเน่าได้ในการตากแผลเน่าออกก่อนแล้วจึงทาโคนหรือฉีดเข้าลำต้นแล้วแต่ชนิดของสารๆ ที่ใช้ และต้องใช่มากกว่า 1 ครั้ง หมั่นตรวจดูแผลอยู่เสมอ หากมีการลุกลามของแผลต้องใช้ซ้ำอีกจนกว่าและจะหายแผลแห้งและสร้างเนื้อไม้ (Callus) ขึ้นรอบขอบแผล จากการที่มีโรคโคนเน่าเกิดขึ้นในต้นเดิม และต้นใกล้เคียง แสดงว่าเชื้อราโรครากเน่ายังคงมีอยู่ในดิน จึงควรมีการจัดการเชื้อโรคที่อยู่ในดินต่อไป

อาการที่โคนต้นส้มโอ

อาการที่รากต้นส้มโอ